

явилась лінія 'ДК445М' середньопізньої групи стиглості, яка найбільшу врожайність насіння 7,08 т/га сформувала за густоти рослин 60 тис/га. Найменша врожайність вказаної лінії 5,81 т/га була на варіанті за густоти рослин 90 тис/га. Аналізуючи отримані попередні дані щодо врожайності насіння лінії 'ДК445М' очевидно, що оптимальна густота стояння рослин 60 тис/га. Густота рослин вплинули на врожайність насіння батьківської лінії 'ДК205710М'. Максимальну врожайність насінневого матеріалу 5,45 т/га отримано на варіанті з густотою 80 тис/га, що на 0,57-0,93 т/га більше за варіанти з густотами 70 і 90 тис/га. Найменшу врожайність 4,25 т/га вказана лінія сформувала за підвищеної гус-

тоти 90 тис/га. Урожайність насінневого матеріалу серед батьківських форм була найменшою у середньоранньої лінії ДК 247 М. Максимальну врожайність 5,06 т/га цієї лінії отримано за вирощування з густотою рослин 90 тис/га, найменшу – 4,08 т/га за густоти 70 тис/га.

Не визначено суттєвого впливу загущення на такі показники, як тривалість періоду сходи – цвітіння качанів, висота рослин і прикріплення качанів, вологість зерна при збиранні, комбінаційна здатність за врожайністю зерна. Реакція ліній за елементами продуктивності залежала від генотипу лінії. Відібрані тест кроси, які на 8-12% перевищували стандарти за врожайністю за всіх густотах рослин.

УДК 632.51:581.142

Володавчик В.Е., здобувач

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

E-mail: volodavchuk@knu.ua

РІСТ ТА РОЗВИТОК TRITICUM AESTIVUM L. НА ПОЧАТКУ ОНТОГЕНЕЗУ ЗА АЛЕЛОПАТИЧНОГО ВПЛИВУ AMBROSIA ARTEMISIIFOLIA L.

Вплив неаборигенних рослин на довкілля зростає з кожним роком. Чітко простежуються тенденції збільшення їх кількості, розширення спектру місцезростань, збільшуються темпи заносу. Особливу небезпеку становить карантинний бур'ян *A. artemisiifolia*, обсяги поширення якої збільшилися в 3,5 рази, порівняно з 1996 роком.

Метою роботи було визначити темпи росту та розвитку *Triticum aestivum* на початку онтогенезу за аделопатичного впливу *Ambrosia artemisiifolia*.

Тест-культурою стала пшениця м'яка озима сортів 'Левада', 'Царичанка' та 'Кармелюк'. В експериментальному дослідженні за основу взята методика Гродзинського: у лабораторних умовах у чашках Петрі пророщується 50 насінин під дією водного екстракту амброзії полинолистої (складається із подрібнених надземних органів та дистильованої води у співвідношенні 1:10). Один дослід тривав 5 днів, повторюваність – 5 разів, також була наявна контрольна група.

Результати дослідження встановили те, що в аспекті розвитку, зазнаючи впливу екстракту, паростки пшениці м'якої почали розвиток, однак не в повному обсязі. Наприклад, у сортів 'Левада' та 'Кармелюк' наявні повтори, у ко-

трих рослини не почали розвиток із першого дня досліджень. Також у дослідницькій групі № 3 у сорту 'Кармелюк' розвилась 1 насінина. У середньому на п'ятий день розвилась така кількість насінин: 'Левада' – 42,4 шт, 'Царичанка' – 47,8 шт, 'Кармелюк' – 23,6 шт. Максимальний етап розвитку – утворення одного листка (деякі особини), загальний тренд – утворення сходів. Утім, у контролі всіх сортів насінини на 5 день проросли у кількості 49 штук і знаходились на етапові утворення одного-двох листків.

А в розрізі аделопатичного впливу на ріст пшениці, у порівнянні із відповідними контрольними групами, отримали такі результати на п'ятий день експерименту: 'Левада' – $26,42 \pm 8,88$ мм ($77,7 \pm 13,53$ мм – контроль); 'Царичанка' – $34,32 \pm 12,01$ мм ($52 \pm 14,8$ мм – контроль); 'Кармелюк' – $8,94 \pm 9,5$ мм ($68,5 \pm 15,46$ мм – контроль).

Отже, у ході роботи виявлено, що коліни *A. artemisiifolia* пригнічують розвиток та ростові процеси у досліджуваних сортів *Tr. aestivum* на початку онтогенезу. Надалі потрібно проводити експериментальні та статистичні дослідження щодо визначення впливу колінів амброзії полинолистої на ріст, розвиток, а також продуктивність в ґрунтових умовах.